

ΠΗΛΙΝΟΙ ΕΞ ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΕΣ

(Πίναξ 41)

Ὅτε πλέον ἢ πρὸ εικοσαετίας ὁ Benndorf καταστρώων τὸν κατάλογον τῶν μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου γνωστῶν πηλίνων πινάκων μετὰ γραφῶν (Griechische und Sicilische Vasenbilder, σελ. 16) ἐγνώριζεν ἡμῖν τότε τὸ πρῶτον ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληγνες μετεχειρίσθησαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν πηλὸν εἰς κατασκευὴν πινάκων καὶ ὅτι καὶ τούτους καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ ἀγγεῖα ἔγραφον, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἦν ἐλάχιστος, ἤτοι μόλις δέκα καὶ τρεῖς. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἠὲξήσεν ἔκτοτε σφόδρα, πρὸ πάντων μὲν διὰ τῆς παρὰ τὴν Κόρινθον¹ ἀνευρέσεως ἑκατοντάδων θραυσμάτων, ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ εἰς φῶς ἐλθόντων ἐν διαφόροις σκαφαῖς.

Οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν λόγῳ πινάκων εἶναι μικροὶ τὸ μέγεθος, ἀλλ' αἱ ἐπ' αὐτῶν γραφαὶ ἀποτελοῦσιν ἐν τι ὄλον, αἱ δὲ κατὰ τὸ ἄνω μάλιστα χεῖλος τῆς πλίνθου τοῦ πίνακος ὁπαι μαρτυροῦσιν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τινων ἀρχαίων εἰκόνων (Benndorf ἔ. ἀ. σελ. 13) ὅτι συνείθιζον νὰ κρεμῶσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἐνίοτε δὲ καὶ νὰ τοὺς προσηλωσῶσι. Προσηλωμένον λ. χ. πρέπει νὰ υποθέσωμεν τὸν τοῦ Λούβρου πίνακα τὸν εἰκονίζοντα τὸν παρὰ τὸν νεκρὸν θρῆνον (Benndorf πίν. 1, Rayet καὶ Collignon ἔ. ἀ. σελ. 143) ἕνεκα τοῦ τρόπου τῆς τοποθετήσεως τῶν ὀπῶν, ἐκ δὲ τῆς γραφῆς αὐτοῦ ἀνάγκη νὰ εἰκάσωμεν ὅτι οὐδαμῶς ἀλλαγῶς ἢ ἐν οικογενειακῶς τινι τάφῳ ἤρμοζε νὰ ἦναι τοποθετημένος.

Πλὴν ὅμως τῶν πολυαρίθμων τούτων πινάκων, ἃς ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν ὡς ἀναθήματα δυ-

νάμεθα νὰ υπολάβωμεν, ὑπάρχει καὶ ἑτέρα τις τάξις, μέχρι τοῦδε ὀλίγα ἀριθμοῦσα παραδείγματα, πινάκων ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐκείνων διὰ τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ πάχους αὐτῶν διακρινομένων καὶ ἀρχικῶς πρὸς τινὰ ἀρχιτεκτονικὸν σκοπὸν προωρισμένων. Παράδειγμα τούτου τοῦ τρόπου εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Benndorf ἐν τούτῳ τῷ περιοδικῷ (1887 σελ. 114 καὶ ἔξ. πίν. 6) μετ' εἰκόνος δημοσιευθὲν πίνακος θραῦσμα ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν, ὅπερ ἐσχάτως ἔτι μᾶλλον συνεπληρώθη διὰ τῆς εὑρέσεως καὶ ἐτέρου θραύσματος (Athen. Mittheil. XIII σελ. 228) ὥστε νῦν τὸ ὄλον ὕψος τῆς πλίνθου εἶναι σχεδὸν 0,70. Τῶν στενῶν πλευρῶν τῆς πλίνθου μόνον ἢ ἀνωτέρα ἦτο τὸ πάλαι ὄρατὴ καὶ τούτου ἕνεκα καὶ μόνον αὕτη κεκοσμημένη, αἱ λοιπαὶ στεναὶ πλευραὶ εἶχον ἀφελθῆ ἀκατέργαστοι καὶ ἀνώμαλοι, ὥστε προδήλως δὲν ἐφαίνοντο (Ἐφ. Ἀρχ. 1887 σελ. 117 καὶ 124). Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ φαντασθῶμεν καὶ τούτον τὸν πίνακα μετ' ἄλλων ὁμοίων ἐν τινι θωρακείῳ ἐνιδρυμένον, κατὰ δὲ τὰς πλαγίας στενάς αὐτοῦ πλευράς ὑπὸ οἰοῦναι ξυλίνων ἢ λιθίνων παραστάδων, ὡς ὑπὸ πλαισίου, περιβεβλημένον. Πολὺ δὲ μᾶλλον καταφανεστέρᾳ εἶναι ἡ χρῆσις τοιούτων πινάκων πρὸς τινὰ ἀρχιτεκτονικὸν σκοπὸν ἐν τοῖς θραύσμασι δύο μεγαλειτέρων σειρῶν, ὧν αἱ γραφαὶ εἰκονίζον τὰ τῆς ταφῆς ἐν γένει εὑρέθησαν καὶ ταῦτα ἐν Ἀθήναις ὀπισθεν τοῦ Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα, καὶ εἶναι νῦν κτῆμα τοῦ ἐν Βερολίῳ Μουσείου (Furtwängler, Vasensammlung I σελ. 315), μόλις δὲ πρὸ ὀλίγου καὶ μόνον ἐν μέρει ἐδημοσιεύθησαν εἰκόνες αὐτῶν (Gazette Archéol. XIII σελ. 225). Τὸ ὕψος ἐκάστης πλίνθου εἶναι 0,37, τὸ μήκος 0,43 περίπου καὶ τὸ πάχος τῶν 0,025-0,037 Γ. Μ. «οὐδὲν δὲ παρατηρεῖται ἐπ' αὐτῶν τὸ μαρτυροῦν

¹ Παράβ. Furtwängler, Beschreibung der Vasensammlung I σελ. 47, Rayet καὶ Collignon, Céramique grecque σελ. 144, Collignon ἐν τοῖς Monuments grecs II ἀριθ. 11-13 καὶ τὴν ἐκεῖ βιβλιογραφίαν.